

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Återrapportering Ersättning för höga sjuklönekostnader till arbetsgivare

Försäkringskassan

Beslut i detta ärende har fattats av tf. generaldirektör Maria Hemström-Hemmingsson i närvaro av tf. avdelningschef Ulrika Havossar, avdelningschef Gabriella Bremberg, tf. områdeschef Sandra Linnéadotter och verksamhetsutvecklare Inger Kylestorp, den senare som föredragande.

Maria Hemström-Hemmingsson

Inger Kylestorp

Datum: 2018-06-25
Återrapportering Ersättning för höga sjuklönekostnader till arbetsgivare
Version 1
Dnr 002686-2018

Återrapportering Ersättning för höga sjuklönekostnader till arbetsgivare

Försäkringskassan ska enligt regleringsbrev för budgetåret 2018 återrapportera de sjuklönekostnader som olika grupper arbetsgivare har rapporterat in till Skatteverket för kalenderåret 2017. Försäkringskassan ska vidare redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit med anledning av de resultat som en tidigare kvalitetsuppföljning av förmånen har gett (S2017/03474/SF)¹.

Återrapporteringen ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 10 augusti 2018.

¹ Kvalitetsuppföljning av förmånen ersättning för höga sjuklönekostnader (Socialdepartementets dnr S2017/03474/SF), Försäkringskassans dnr 040492-2017.

Innehåll

Sammanfattning	4
Resultat av rapporterade sjuklönekostnader	5
Inrapportering av sjuklönekostnader och beviljad ersättning uppdelat efter arbetsgivarens storlek	5
Inrapportering av sjuklönekostnader och beviljad ersättning uppdelat efter bransch	8
Beviljad ersättning i förskott	10
Redovisning av åtgärder med anledning av resultaten från kvalitetsuppföljningen 2017	11
Resultat från kvalitetsuppföljningen 2017	11
Samarbete med Skatteverket	11
Riktade och slumpmässiga kontroller	11
Intern försäkringskontroll och aktgranskning	12

Sammanfattning

För 2017 har det betalats ut 939 miljoner kronor i ersättning för höga sjuklönekostnader till 44 500 arbetsgivare. Det innebär en ökning med 50 miljoner kronor och 500 arbetsgivare från föregående år.

Av de arbetsgivare som fick ersättning var 72 procent små arbetsgivare med en total lönekostnad på högst 3 miljoner kronor per år. Dessa arbetsgivare fick i genomsnitt tillbaka 55 procent av sin totala rapporterade sjuklönekostnad och tog därmed del av 38 procent av den totala utbetalade ersättningen. Dessa resultat liknar föregående års.

Försäkringskassan drog vissa slutsatser i samband med kvalitetsuppföljning av förmånen och redovisade förslag på åtgärder i rapporten *Kvalitetsuppföljning av förmånen ersättning för höga sjuklönekostnader* (S2017/03474/SF, Försäkringskassans dnr 040492-2017). Vissa av dessa åtgärder har genomförts under 2018 och andra har påbörjats. Eftersom det finns en eftersläpning i förmånens beslut får åtgärderna som siktar på att öka kvaliteten inte fullt genomslag förrän i beslut avseende 2019 som fattas under 2020.

De åtgärder som har vidtagits syftar till att få in rätt uppgifter om sjuklönekostnader från arbetsgivarna och för att öka kvaliteten i ärendena. Åtgärder som har vidtagits under 2018 är förtydligande i arbetsgivardeklarationen, utökat antal kontroller av ärenden samt påbörjat arbete med intern försäkringskontroll och aktgranskning.

Resultat av rapporterade sjuklönekostnader

Resultaten som redovisas här är preliminära. De baseras på de ärenden som skapats utifrån de arbetsgivardeklarationer som kommit in till Skatteverket för deklaraationsåret 2017 och som Försäkringskassan har fattat beslut om till och med april 2018. Rättningar och återkrav som sker efter detta datum kommer inte med i beräkningarna, men har tidigare år inte ändrat resultaten i större utsträckning (mindre än en halv procent).

Fältet för sjuklönekostnad är inte tvingande i arbetsgivardeklarationen och enbart de arbetsgivare som fyllt i uppgift om de haft sjuklönekostnader eller inte finns med i resultaten. Många av arbetsgivarna har angett att de inte haft någon sjuklönekostnad vilket framgår av tabellerna nedan och visas i skillnaden mellan antal som fyllt i arbetsgivardeklarationens fält för sjuklönekostnader (0 kronor eller mer) och antal som rapporterat sjuklönekostnader (större än 0 kronor).

Inrapportering av sjuklönekostnader och beviljad ersättning uppdelat efter arbetsgivarens storlek

I redovisningen nedan delas arbetsgivarna in i fem grupper utifrån hur stor deras totala årliga lönekostnad är. Gruppindelningen är gjord utifrån 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön.

Tabell 1. Antal arbetsgivare som rapporterat sjuklönekostnad

Total lönekostnad	Antal som rapporterat sjuklönekostnader	Antal som fyllt i arbetsgivardeklarationens fält för sjuklönekostnader
0–3 mnkr/år	51 328	357 898
>3–6 mnkr/år	21 415	26 529
>6–12 mnkr/år	14 862	16 314
>12–20 mnkr/år	6 855	7 171
>20 mnkr/år	10 858	11 101
Totalt	105 318	419 013

Av arbetsgivare med en total årlig lönekostnad upp till 3 miljoner kronor som har fyllt i fältet för sjuklönekostnad rapporterade 14 procent en sjuklönekostnad högre än 0 kronor. För resterande grupper av arbetsgivare är motsvarande siffra 80 procent eller högre. Detta innebär att det är vanligare att mindre arbetsgivare inte haft eller inte har rapporterat några sjuklönekostnader jämfört med större arbetsgivare.

Tabell 2. Total och genomsnittlig rapporterad sjuklönekostnad

Total lönekostnad	Total rapporterad sjuklönekostnad, kr	Genomsnittlig sjuklönekostnad för arbetsgivare som rapporterat kostnader (median), kr
0–3 mnkr/år	651 582 897	8 576
>3–6 mnkr/år	692 552 566	24 649
>6–12 mnkr/år	1 039 880 878	57 935
>12–20 mnkr/år	941 806 684	122 046
>20 mnkr/år	18 221 673 633	379 421
Totalt	21 547 496 658	19 536

Arbetsgivarna rapporterade en sjuklönekostnad på totalt 21,5 miljarder kronor varav 18,2 miljarder kronor återfanns i gruppen med en lönekostnad större än 20 miljoner kronor.

Tabell 3. Antal arbetsgivare som fått ersättning, ersättningens storlek, totalt och genomsnittligt

Total lönekostnad	Antal som fått ersättning	Total ersättning, kr	Genomsnittlig utbetald ersättning (medelvärde), kr
0–3 mnkr/år	31 831	360 054 428	11 311
>3–6 mnkr/år	6 622	168 718 557	25 478
>6–12 mnkr/år	3 197	134 750 741	42 149
>12–20 mnkr/år	1 377	91 063 073	66 131
>20 mnkr/år	1 472	184 288 928	125 196
Totalt	44 499	938 875 727	21 099

Totalt har 44 499 arbetsgivare fått ersättning för höga sjuklönekostnader till ett belopp av 939 miljoner kronor. Detta innebär att 4,4 procent av den totala rapporterade sjuklönekostnaden på 21,5 miljarder kronor har betalats tillbaka till arbetsgivarna i form av ersättning för höga sjuklönekostnader (se tabell 2 och 4).

72 procent av arbetsgivarna som tog emot ersättning återfanns i gruppen med lönekostnader upp till 3 miljoner kronor och de tog del av 38 procent av den totala utbetalade ersättningen.

Tabell 4. Andel arbetsgivare som fått ersättning och andel av rapporterad sjuklönekostnad som ersatts

Total lönekostnad	Andel arbetsgivare med rapporterade sjuklönekostnader som fått ersättning, %	Andel av alla arbetsgivare som fått ersättning, %	Andel av rapporterade sjuklönekostnader som ersatts, %
0–3 mnkr/år	62	9	55,3
>3–6 mnkr/år	31	25	24,4
>6–12 mnkr/år	22	20	13,0
>12–20 mnkr/år	20	19	9,7
>20 mnkr/år	14	13	1,0
Totalt	42	11	4,4

I gruppen arbetsgivare med en total årlig lönekostnad upp till 3 miljoner kronor fick 62 procent av dem som rapporterat att de haft sjuklönekostnader ersättning. Sett till alla arbetsgivare i denna grupp, då inklusive de som inte rapporterat några sjuklönekostnader så var det endast 9 procent som tagit del av ersättningen. Detta beror på att enbart 14 procent i denna grupp arbetsgivare rapporterat att de haft sjuklönekostnader (se tabell 1).

Gruppen arbetsgivare med en total årlig lönekostnad upp till 3 miljoner kronor fick ersättning motsvarande 55 procent av sina totalt rapporterade sjuklönekostnader. Motsvarande uppgift för arbetsgivare med en lönekostnad på 3 till 6 miljoner kronor var 24 procent.

Inrapportering av sjuklönekostnader och beviljad ersättning uppdelat efter bransch

Nedanstående tabeller är uppdelade efter bransch enligt Standard för svensk näringsgrensindelning. I två av branscherna fanns det för få arbetsgivare för att det ska gå att redovisa resultat. Dessa har lagts till gruppen Saknas/okänd.

Eftersom branscherna skiljer sig åt när det gäller andelen arbetsgivare i olika storlekar måste jämförelser mellan de olika branscherna tolkas med försiktighet. Vi har därför valt att inte beskriva tabellerna med text utan enbart presentera dem. Reglerna gör att branscher med många mindre arbetsgivare har större möjlighet att ta del av ersättningen. Detta innebär att det inte är lämpligt att presentera statistiken per bransch på samma sätt som för lönekostnadsgrupper i föregående avsnitt.

I tabell 5 redovisas andelen arbetsgivare med lönekostnader upp till 3 miljoner kronor för respektive bransch. Syftet är att ge en bild av fördelningen av små arbetsgivare som rapporterat en sjuklönekostnad högre än noll kronor mellan branscher, eftersom det är en högre andel av de små arbetsgivarna som får ersättning.

Tabell 5. Antal arbetsgivare som rapporterat sjuklönekostnad och andel små arbetsgivare per bransch

Bransch	Antal som rapporterat sjuklönekostnader	Antal som fyllt i arbetsgivardeklarationens fält för sjuklönekostnader	Andel små arbetsgivare (lönekostnad upp till 3 mnkr) som rapporterat sjuklönekostnader, %
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2 805	13 792	78
Kultur, nöje och fritid	2 774	13 510	68
Annan serviceverksamhet	4 743	18 254	65
Fastighetsverksamhet	3 049	32 805	57
Hotell- och restaurangverksamhet	5 500	21 933	53
Byggverksamhet	17 072	51 964	51
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	20 052	57 659	51
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	5 328	17 554	48
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	10 806	71 488	47
Utbildning	3 583	8 345	43
Vård och omsorg; sociala tjänster	4 445	15 360	42
Utvinning av mineral	111	327	41
Transport och magasinering	4 967	17 407	40
Tillverkning	11 020	23 290	35
Informations- och kommunikationsverksamhet	4 775	24 245	35
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	56	223	30
Finans- och försäkringsverksamhet	1 228	8 280	30
Försörjning av el, gas, värme och kyla	672	1 408	23
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	265	403	11
Saknas/Okänd	2 067	20 766	69
Totalt	105 318	419 013	49

Tabell 6. Total rapporterad sjuklönekostnad och andel av lönekostnaden per bransch

Bransch	Total rapporterad sjuklönekostnad, kr	Sjuklönekostnadens andel av lönekostnaden, %
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	1 361 125 077	1,38
Vård och omsorg; sociala tjänster	6 235 327 397	1,36
Utvinning av mineral	71 205 563	1,21
Utbildning	1 981 373 569	1,19
Transport och magasinering	1 050 483 181	1,15
Tillverkning	2 942 906 327	1,07
Byggverksamhet	1 479 070 983	1,06
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	2 113 773 754	0,92
Annan serviceverksamhet	298 609 500	0,92
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	869 369 991	0,91
Fastighetsverksamhet	235 133 463	0,84
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	11 016 187	0,83
Kultur, nöje och fritid	157 100 686	0,81
Hotell- och restaurangverksamhet	286 267 397	0,79
Försörjning av el, gas, värme och kyla	191 373 026	0,78
Jordbruk, skogsbruk och fiske	60 993 604	0,65
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	914 127 980	0,62
Informations- och kommunikationsverksamhet	729 338 265	0,61
Finans- och försäkringsverksamhet	428 105 973	0,59
Saknas/Okänd	130 794 735	1,06
Totalt	21 547 496 658	1,04

Sjuklönekostnadens andel av lönekostnaden kan ge en bild av vilka branscher som rapporterat höga respektive låga sjuklönekostnader.

Tabell 7. Antal arbetsgivare per bransch som fått ersättning, ersättningens storlek och andel som fått ersättning av dem som rapporterat sjuklönekostnader

Bransch	Antal som fått ersättning	Total ersättning, kr	Andel arbetsgivare med rapporterade sjuklönekostnader som fått ersättning, %
Utbildning	2 046	78 199 517	57
Byggverksamhet	8 827	203 320 112	52
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 443	13 581 699	51
Annan serviceverksamhet	2 415	34 081 933	51
Kultur, nöje och fritid	1 371	15 709 678	49
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	2 483	75 701 079	47
Vård och omsorg; sociala tjänster	2 005	75 518 634	45
Fastighetsverksamhet	1 331	18 575 506	44
Tillverkning	4 513	137 088 179	41
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	7 696	123 003 868	38
Hotell- och restaurangverksamhet	1 934	22 336 354	35
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	3 821	53 198 200	35
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	19	290 064	34
Transport och magasinering	1 520	31 977 888	31
Utvinning av mineral	31	609 742	28
Informations- och kommunikationsverksamhet	1 351	22 785 612	28
Försörjning av el, gas, värme och kyla	171	4 314 296	25
Finans- och försäkringsverksamhet	260	5 180 578	21
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	48	2 315 656	18
Saknas/Okänd	1 214	21 087 132	59
Totalt	44 499	938 875 727	42

Beviljad ersättning i förskott

Arbetsgivare kan ansöka om ersättning i förskott. Denna möjlighet har skapats för att tillgodose likviditetsbehov hos mindre arbetsgivare som riskerar att få höga sjuklönekostnader. År 2017 fick 63 arbetsgivare 4,3 miljoner kronor i förskott. Ersättningsbeloppet ingår i de resultat som redovisats ovan.

Tabell 8. Beviljad ersättning i förskott

Total lönekostnad	Antal arbetsgivare	Total ersättning i förskott, kr
0–3 mnkr/år	35	1 436 999
>3–6 mnkr/år	12	755 338
>6–12 mnkr/år	10	821 740
>12–20 mnkr/år	1	250 000
>20 mnkr/år	5	1 053 059
Totalt	63	4 317 136

Redovisning av åtgärder med anledning av resultaten från kvalitetsuppföljningen 2017

Resultat från kvalitetsuppföljningen 2017

Försäkringskassan hade i uppdrag av regeringen att göra en uppföljning av kvaliteten i besluten för förmånen ersättning för höga sjuklönekostnader gällande kalenderåret 2016. Svar lämnades 28 november 2017². En del i uppdraget var att undersöka om arbetsgivarnas rapporterade sjuklönekostnader var korrekta och en annan var att redovisa vilka kontroller som används.

Den vanligaste orsaken till felaktiga utbetalningar som identifierades vid kontrollerna var att arbetsgivarna var osäkra på eller fyllde i fel kostnader för sjuklön på arbetsgivardeklarationen till Skatteverket.

Försäkringskassan redovisade i svaret vilka åtgärder som myndigheten hade för avsikt att göra med anledning av resultatet från uppföljningen och dessa åtgärder redovisas nedan.

Samarbete med Skatteverket

Försäkringskassan har i samarbete med Skatteverket förtydligat texten i den ruta i arbetsgivardeklarationen som arbetsgivaren ska fylla i de sjuklönekostnader som de haft under månaden. Ändringen kommer att gälla i Skatteverkets nya system från den 1 juli 2018 för vissa arbetsgivare och från den 1 januari 2019 för resterande. Det innebär att ändringen inte kommer att få full effekt för förmånen förrän 2020 när Försäkringskassan ska fatta beslut om ersättning för höga sjuklönekostnader för 2019.

Riktade och slumpmässiga kontroller

Försäkringskassan använder en urvalsprofil med indikatorer för att ta fram ärenden med hög risk för felaktiga utbetalningar som behöver kontrolleras manuellt före utbetalning³. Den manuella kontrollen består av en fördjupad utredning där underlag begärs in från arbetsgivaren. Urvalsprofilen har setts över och utökats med ytterligare indikatorer utifrån de felaktigheter i rapporteringen av sjuklönekostnader som framkom vid uppföljningen 2017.

Utöver den riktade kontrollen görs även kontroll av slumpmässigt utvalda ärenden. Orsaken till att slumpmässiga kontroller görs är för att kunna dra slutsatser om förmånen och kontrollstrukturen i stort och för att fånga impulser om eventuella generella felaktigheter i rapporteringen av sjuklönekostnader. Den slumpmässiga kontrollen genomförs på samma sätt som den riktade genom att begära in underlag från arbetsgivarna.

Försäkringskassan har beslutat att under 2018 göra både riktade och slumpmässiga kontroller av ärenden *före* beslut/utbetalning för kalenderåret 2017.

² Kvalitetsuppföljning av förmånen ersättning för höga sjuklönekostnader (Socialdepartementets dnr S2017/03474/SF), Försäkringskassans dnr 040492-2017.

³ Försäkringskassans beslutsstödsystem, Ramverk för bedömning av Kundbehov och Risk (RaKuR)

Försäkringskassan har även valt att göra ett större antal riktade kontroller av ärenden utifrån indikatorer i urvalsprofilen i förhållande till föregående år (850 ärenden mot 551 ärenden). Orsaken till ökningen av antal ärenden är att vid den riktade kontrollen *före* beslut/utbetalning för kalenderåret 2016 kunde flera felaktiga utbetalningar förhindras. Antalet ärenden för slumpmässig kontroll är också något fler (650 ärenden mot 566 ärenden) och ändring för i år är att även den kontrollen görs *före* beslut/utbetalning.

Intern försäkringskontroll och aktgranskning

Huvudsyftet med intern försäkringskontroll är att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar och systematiska avvikelser som kan leda till en felaktig utbetalning. Arbetet med intern försäkringskontroll av ärenden för 2017 har påbörjats och beräknas att vara klart under hösten 2018.

Även arbetet med aktgranskning av ärenden för 2017 har påbörjats och kommer att vara klart under hösten 2018. Resultatet kommer att återkopplas till handläggare så att kunskap och lärande kan tas tillvara i handläggningen vilket bidrar till högre kvalitet.